

Eduskunnan oikeusasiamies
Arkadiankatu 3, 00102 Helsinki

oikeusasiamies@eduskunta.fi

Asia

Tutkinnanjohtaja [REDACTED] Juutin virheellinen toiminta
tutkintapyyntöjen 5650/R/[REDACTED]/22 ja 5650/S/[REDACTED]/23
käsittelyssä

Kantelun tekijä

[REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] Naantali

Kantelun kohde

[REDACTED] Juuti, tutkinnanjohtaja

Taustaa

Neljän eri kiinteistön omistajat Naantalista jättivät yhteisesti allekirjoitetun tutkintapyyntönsä poliisille kesäkuussa 2022 (L1). Tutkintapyyntö koski Naantalin kaupungin viranhaltijoiden, yhden kuntapoliitikon ja rakennuttajien [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] toimintaa rakennushankkeissa. Joulukuussa 2022 poliisi teki tutkimattajättämispäätöksen (L2) ilman kunnollista esiselvitystä.

Lokakuussa 2023 allekirjoittanut jätti tutkintapyyntönsä täydennyksen (L3) koskien rakennusvalvonnan toimintaa ja ennen kaikkea rakennustarkastaja Tuomas Ellilän toimia liittyen hänen 9.10.2020 tekemään loppukatselmukseen. Tuolloin rakennustarkastaja Ellilä hyväksyi loppukatselmuksen taloon, josta puuttuvat kaikki eri rakennusvaiheiden tarkastusasiakirjat, ja josta osaan taloa ei ole koskaan myönnetty rakennuslupaa ja jonka alunperinkin laittomasti myönnetty rakennuslupa oli rauennut jo vuonna 2012. Tammikuussa 2024 poliisi teki uudestaan tutkimattajättämispäätöksen (L4) ja jälleen ilman asianmukaisia perusteluja.

Tämän kantelun tarkoituksena on osoittaa, että poliisin tutkinnanjohtaja [REDACTED] Juuti on toiminut lainvastaisesti tehdessään tutkimattajättämispäätökset.

Naantalin kaupungin toimista on aiemmin tehty kantelu Lounais-Suomen aluehallintovirastoon tunnuksella LSAVI/███/2023.

Poliisin virheellinen toiminta

Poliisi on käsitellyt tutkintapyyntöissä toimitettua aineistoa ylimalkaisesti eikä ole oikeasti pyrkinyt selvittämään tapauksia. Tutkinnanjohtaja ███ Juuti ei joko ymmärrä tutkintapyyntöjen sisältöä tai sitten hän sivuuttaa sen sisällön tarkoituksellisesti. Tutkintapyyntöissä ei ollut lainkaan kyse Naantalin kaupungin rakennusvalvonnan vastuusta, mitä tulee rakentamisen laatuun, vaan siitä, että rakennusvalvonta on täysin laiminlyönyt sille lakisääteisesti kuuluvan rakentamisen valvonnan valvonnan.

Naantalin kaupunginlakimies Turo Järvinen kirjoitti 21.12.2023 tutkintapyyntöön vastineessaan seitsemän sivua tekstiä, joka käsittelee aivan muuta asiaa kuin, mitä on tutkintapyyntöissä. Tutkinnanjohtaja Juuti toteaa tutkimattajättämispäätöksessään tämän asian vierestä olevan selostuksen olevan yksityiskohtainen. Yksityiskohtainen kaupungin vastaus toki on, mutta vastaus ei liity tutkintapyyntöjen sisältöön mitenkään.

Vastineessaan Järvinen väittää rakennusvalvonnan tehneen eri rakennusvaiheiden tarkastuksia, mutta väitettä kaupunki ei pysty dokumentein osoittamaan todeksi. Kaupungin ainoa todiste on vain sana, jolla ei pitäisi olla oikeusvaltiossa mitään merkitystä silloin kun laki vaatii dokumentit. Järvisen vastausten sisältö myös muuttuu sen mukaan kenelle hän vastaa, vaikka käsiteltävä asia pysyy kaiken aikaa samana. Tähän poliisin tutkintapyyntöön (5650/S/███/23) 21.12.2023 antamassaan vastauksessa Järvinen toteaa, että *”Kuntalain 10 §:n 2 momentin perusteella kantelun voi tehdä myös aluehallintovirastolle (AVI), joka voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.”* Ja vastaavasti AVI:lle 18.3.2024 antamassaan vastauksessa (LSAVI/███/2023) Järvinen toteaa, että *”Kaupungin käsityksen mukaan aluehallintoviraston toimivaltaan (AVI) ei kuulu kantelukirjelmässä pyydettyllä tavalla rikoslain tunnusmerkistöjen täyttymisen tutkiminen.”* Tosiasiallisesti Järvisen mielestä kenenkään ei pitäisi Suomessa tutkia viranomaisten toimia, ei AVI:n eikä poliisin.

Tuon seuraavaksi esiin poliisin virheelliset toimet molemmissa tutkimattajättämispäätöksissä.

1. Ensimmäinen tutkintapyyntö (L1) ja poliisin vastaus (L2):

Toisin kuin poliisi tutkinnan päätöksessä (L2) väittää, niin kaikki rikoksen tunnusmerkit täyttyvät ja se on myös todistettu jo tutkintapyyntöissä. Poliisi uskoo kaupungin ja rakennuttajan sanaa asiassa, vaikka kaupunki ja rakennuttaja eivät pysty todistamaan toimineensa lain edellyttämällä tavalla, koska taloista ei löydy mitään rakennusaikaisia valvontadokumentteja ja rakennuslupaa, ja jälkeenkäin tehdyissä asiantuntijatarkastuksissa rakentaminen on todistettu tehdyn virheellisesti.

Poliisi on tutkinnan päätöksessä (L2) kirjannut asian ajankohdan virheellisesti 01.01.2006 - 31.12.2012. Kun tutkintapyyntöissä käsiteltiin törkeää petosta

olisi epäillyn rikoksen päättymispäivän pitänyt olla 11.1.2021, koska tuolloin tehtiin kyseisiä omakotitaloja koskeva kiinteistökauppa, ja koska tuossa kaupassa myyjänä oli tutkintapyyntöä kohteena oleva rakennuttaja.

Poliisi on tutkinnan päätöksessä (L2) virheellisesti jättänyt kokonaan kirjaamatta virkarikosten vanhenemisajat. Tämä aivan oleellinen asia, koska virkarikosten vanhenemisaika on vähintään viisi vuotta.

Poliisi väittää tutkinnan päätöksessä (L2), että esitutkintaa ei voida suorittaa, koska syyteoikeus on vanhentunut. Tämä väite on virheellinen, koska lain mukaan näin ei ole. Ja tämä koskee sekä rikoksia että virkarikoksia. Viimeisin laiton loppukatselmus on tehty 9.10.2020 ja tutkintapyyntö on jätetty 9.6.2022. Syyteoikeus on täten voimassa vielä vähintään 9.10.2025 asti. Lisäksi vuosien 2007, 2008, 2009, 2010, 2012 tapahtumilla on suora yhteys ja jatkumo vuosien 2017 ja 2020 tapahtumiin, mitä poliisi ei ole mitenkään päätöksessään huomionut.

Poliisi väittää tutkinnan päätöksessä (L2), että asiassa ei ole esitetty mitään konkreettista, objektiivisesti havaittavissa olevaa seikkaa siitä, että asiassa olisi syytä epäillä rikosta, ja sen takia esitutkintaa ei toimiteta. Tämä poliisin väite ei pidä paikkaansa. Todisteita on runsaasti, mutta poliisi on sivuuttanut ne. Riidatonta on muun muassa se, että rakennusvalvonta on antanut kuuteen taloon muuttoluvan ilman sähköasennusten käyttöönottotarkastusta, mikä on jo itsessään laivastainen teko, ja tämän on vahvistanut Tukesin valtuuttama sähköasennusten varmennustarkastaja [REDACTED].

Poliisi on laiminlyönyt tehtävänsä, kun ei vastannut tutkinnan päätöksessä (L2) mitään vastaavasta työnjohtajasta [REDACTED] [REDACTED] sta tehtyyn tutkintapyyntöön. [REDACTED] [REDACTED] on todistetusti laiminlyönyt kaikki hänelle laissa osoitetut tehtävät ainakin kuuden eri kiinteistön kohdalla, joissa hän on toiminut vastaavana työnjohtajana, ja on näin toimillaan asettanut ihmiset paitsi hengenvaaraan myös aiheuttanut talot ostaneille huomattavaa taloudellista vahinkoa.

Poliisi on toiminut virheellisesti, kun pitkäaikainen Naantalin kaupungin luottamushenkilö [REDACTED] on merkitty tutkinnan päätöksessä (L2) virkamieheksi. Tutkintapyyntöä (L1) on esitetty varteenotettava epäily, että [REDACTED] lähisukulaisuussuhde rakennuttajaan on oletettavasti mahdollistanut rakennuttajan täysin kaikista laeista piittaamattoman toiminnan, mutta poliisi ei käsitellyt tätä asiaa tutkinnan päätöksessä lainkaan.

Poliisi on toiminut asiattomasti, kun tutkinnan päätöksessä (L2) vinoilee sillä, että tutkintapyyntöä on paljon materiaalia. Tarkka lainaus kuuluu: *“Tutkintapyyntöön liittyen on jälkepäin toimitettu kansiollinen materiaalia”*. Tämä on kummallinen ja tarpeeton lause, varsinkin kun kaikki toimitettu materiaali on täysin asiallista ja tapaukseen liittyvää.

Poliisi on toiminut asiattomasti, kun tutkinnan päätöksessä (L2) antaa ymmärtää, että tutkintaa ei tarvitse aloittaa myöskään siitä syystä, että

tutkintapyyntöjä jättäjät ovat yleisesti ottaen sarjavalittajia ilman perusteita, mikä väite jää poliisilta täysin todistamatta.

Poliisi on toiminut asiattomasti, kun tutkinnan päätöksessä (L2) spekuloi sillä, että tutkintapyyntöjä jättäjät ovat jättäneet siviilikanteen käräjäoikeuteen, koska ne asiat ovat erilliset, ja koska haastetta ei ollut tuolloin edes jätetty (vain reklamaatiot oli tehty).

Poliisi ei kertonut tutkinnan päätöksessä (L2), että tutkintapyyntöjä jättäjät voivat tehdä kantelun aluehallintovirastoon Naantalin kaupungin toimista, vaikka viranomaisen velvollisuus on opastaa kansalaisia varsinkin silloin jos eivät itse asiaa käsittele.

2. Lisäselvitys tutkintapyyntöön (L3) ja poliisin vastaus (L4):

Toisin kuin poliisi tutkinnan päätöksessä (L4) väittää, niin kaikki tuottamuksellisen virkarikoksen tunnusmerkit täyttyvät ja ne on myös todistettu. Lisäselvityksessä (L3) tuodaan esille, että Ellilä on syyllistynyt tuottamukselliseen virkavelvollisuuden rikkomiseen eli Ellilä on ollut huolimaton virkatehtävissään ja samalla aiheuttanut taloudellista vahinkoa ja asettanut ihmisiä vaaraan. Poliisi kuitenkin uskoo todisteiden sijaan kaupungin sanaa asiassa eikä ala tutkimaan asiaa, vaikka kaupunki ei pysty dokumentein todistamaan toimineensa lain edellyttämällä tavalla.

Poliisi väittää tutkinnan päätöksessä (L4), että rakennustarkastaja Ellilä on voinut tehdä loppukatselmuksen perustuen omaan harkintavaltaansa. Tämä toteamus on tässä yhteydessä paikkansapitämätön.

Loppukatselmuspäätöksen tekeminen ilman eri rakennusvaiheiden tarkastusdokumentteja ja ilman rakennuslupaa ei ole sellainen teko, jonka voisi perustella harkintavallan käytöllä, koska päätös rikkoo selkeästi lakia ja määräyksiä.

Lisäksi korkein hallinto-oikeus on päättänyt (Dnro [REDACTED]/03.04.04.04.16/2023), että loppukatselmus ei ole valituskelpoinen hallintopäätös, joten tästä johtuen loppukatselmusta tehtäessä on noudatettava lakeja ja määräyksiä kirjaimellisesti. Loppukatselmusta tehtäessä harkinnan käyttö siten, että lakia ja määräyksiä ei noudatettaisi kun loppukatselmuspöytäkirja tehdään, on kiellettyä juuri siitä syystä, että valitusoikeutta rakennushankkeen hyväksymisprosessiin ei kenelläkään enää myöhemmin ole. Harkinta tässä yhteydessä mahdollistaa laillistetun mielivallan.

Poliisi vetoaa tutkimattajättämispäätöksessään (L4) apulaisoikeusasiamiehen ratkaisuun EOAK/1121/2018 ja valitsee sieltä itselleen sopivan lainauksen *“esitutkintakynnyksen osalta on todettu lain sanamuodon olevan varsin väljä ja sen jättävän esitutkinnan toimittamisesta päättävälle viranomaiselle huomattavasti harkintavaltaa. Poliisille tehty rikosilmoitus tai tutkintapyyntö ei siten automaattisesti johda esitutkintaan tai siihen, että jo aloitettu esitutkinta suoritetaan loppuun ja saatetaan syyttäjän syyteharkintaan. Asianosainen ei*

myöskään voi määrätä, mitä tutkintatoimenpiteitä poliisin tulee suorittaa tai miten poliisin tulee tutkintansa kohdistaa”.

Samassa apulaisoikeusasiamiehen ratkaisussa sanotaan myös, että *”Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n esitöiden (HE 222/2010 vp, s. 177) mukaan esitutkintakynnystä ei tulisi asettaa kovin korkealle. Varmuutta tai suurta todennäköisyyttä rikoksen tekemisestä ei siis vaadita.”* Ylin oikeudenvälvoija sanoo suoraan, että esitutkintakynnystä ei tulisi asettaa korkealle. Se, että poliisi päättää olla tutkimatta hyvin perusteltua asiaa, ohittamalla selkeän ylimmän oikeudenvälvojan lausunnon, on itselleen oikeutta hakevien kansalaisten kannalta huolestuttavaa. Lisäksi on hyvin outoa, että poliisi vetoaa tutkimattajättämispäätöksessään 14 vuotta vanhoihin hallituksen esityksiin, kun päätösten tulisi poliisityössä perustua lakiin.

Ristiriitaista poliisin tekemässä tutkimattajättämispäätöksessä (5650/S/███/23) on myös tämä maininta: *”Kuten aiemmassa tutkinnan 5650/R/███/22 päätöksessä on todettu, niin tässä █████ poliisin tutkittavaksi ilmoittamassa asiassa kyse näkemykseni mukaan todellakin on lähinnä kantelutyypisistä asiasta.”* Poliisin mielestä kyse on AVI:lle kuuluvasta kanteluasiasta.

Tämä on erityisen ristiriitaista sen takia, että Naantalin kaupunki toteaa AVI:n selvityspyyntöön (LSAVI/███/2023) 18.3.2024 antamassaan vastauksessa, että *”Kaupungin käsityksen mukaan aluehallintoviraston toimivaltaan (AVI) ei kuulu kantelukirjelmässä pyydetyllä tavalla rikoslain tunnusmerkistöjen täyttymisen tutkiminen”.* Kaupungin mielestä kyse on poliisille kuuluvasta asiasta.

Asiaton perustelu tutkimattajättämispäätökselle on myös poliisin toteamus, että *”Poliisin tiedon mukaan Naantalin kaupungille on aikanaan █████ toimesta osoitettu kantelu ja korvausvaatimus, mitkä ei ole kuitenkaan johtanut █████ toivomaan lopputulokseen”.* Tuollainen toteamus on tässä yhteydessä täysin irrelevantti.

Poliisi ei huomionut mitenkään sitä, että Naantalin kaupunginlakimies oli vastauksessaan tutkintapyyntöön ilmeisen tarkoituksella jättänyt lainatessaan MRL153 §:ää sen loppuosan selostusosion kokonaan pois. Juuri tuossa lainauksen pois jätetyssä osassa, joka kuuluu seuraavasti *”Selostus: Muuhun lakiin perustuvia tarkastuksia ovat esimerkiksi väestönsuoja-, palo-, sähkö- ja hissitarkastukset sekä öljylämmityslaitteiden tarkastukset. Myös jätevesien johtaminen umpikaivoon tai maastoon sekä maalämmitysjärjestelmät saattavat edellyttää kunnan ympäristöviranomaisen tarkastusta”*, on Naantalin rakennusvalvonnan tekemä suurin rikos, joka on varmuudella toistunut ainakin kuuden eri kiinteistön kohdalla. Rakennusvalvonta on antanut muuttoluvat kiinteistöille, vaikka kiinteistöjen sähkölaitteistoja ei ole käyttöönottotarkastettu.

Erikseen mainittakoon vielä, että poliisi ei reagoinut mitenkään siihen, että lisäselvityksessä (L3) kohdassa H) todistetaan tutkintapyyntöä kohteena

olleiden henkilöiden valehdelleen poliisille esiselvityksessä. Sähköurakoitsija [REDACTED] sanoi tullessa tekemään pöytäkirjan (L5), koska asennukset tehnyt henkilö oli kuollut ja koska asennukset tehnyttä yritystä ei enää ollut. Tämä on valhe, koska sähkömies kuoli yli neljä kuukautta pöytäkirjan tekemisen jälkeen ja sähköurakointiyritys Sähkökolmio Oy on edelleen toiminnassa eikä suinkaan lopettanut. Valehtelija on joko sähköurakoitsija [REDACTED] tai rakennuttajat [REDACTED] ja [REDACTED]. Kaikista on tehty tutkintapyyntö kesäkuussa 2022.

Lainaus tutkimattajättämis päätöksestä (L2)

“Huolimattomuus kuvaa sitä, että virkamies ei ole noudattanut teko-olosuhteissa vaadittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ja sen vuoksi menetellyt virkavelvollisuuden vastaisesti. Huolimattomuus voi ilmetä hyvin monella tavalla, kuten tehtävien laiminlyöntinä, esimerkiksi tehtävien kokonaan tekemättä jättämisenä, määräaikojen noudattamatta jättämisenä tai aiheettoman viivyttelynä taikka tehtävien virheellisenä suorittamisena, esimerkiksi selvästi vääränä lain tai muiden säännösten soveltamisena.” (Rikosoikeus 2008; Tapio Lappi-Seppälä, Kaarlo Hakamies, Pekka Koskinen, Martti Majanen, Sakari Melander, [REDACTED] Nuotio, Ari-Matti Nuutila, Timo Ojala, Ilkka Rautio)”

Koska näyttö rakennustarkastaja Ellilän huolimattomuudesta on vahva (todisteet löytyvät lisäselvityksestä L3 ja sen liitteistä), herää kysymys, että onko rikoslain 40 luvun 10 § lain kuollut kirjain. Jos taas rakennustarkastajan tekemät lukuisat virheet ja laittomuudet eivät ole huolimattomuudesta johtuvia virheitä, niin ne ovat tahallisia tekoja ja siinä tapauksessa on kyse vakavammasta rikoksesta kuin tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta.

Tämä kantelu osoittaa myös poliisin tutkinnanjohtaja [REDACTED] Juutin toimineen vähintäänkin huolimattomasti.

Viittaus lakiin

[Rakennuksen loppukatselmus lakisääteisenä velvollisuutena - Minilex](#)

“Loppukatselmuksessa tarkastetaan, että rakennus on rakennusluvan mukainen ja siinä osoitetut velvoitteet on täytetty. Eri rakennusvaiheiden asiakirjojen asianmukaisuus tarkistetaan ja selvitetään onko muihin lakeihin perustuvat muut tarkastukset suoritettu.”

Tilanteessa, jossa rakennustarkastaja hyväksyy loppukatselmuksen taloon, josta puuttuu rakennuslupa ja kaikki eri rakennusvaiheiden tarkastusdokumentit, voidaan nähdä, että rakennustarkastaja on syyllistynyt vakavaan tuottamukselliseen virkavelvollisuuden rikkomiseen. Tällainen toiminta on vakavaa ja saattaa johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Rakennustarkastajan velvollisuutena on varmistaa, että kaikki rakennustyöt tapahtuvat lain ja määräysten mukaisesti ja että kaikki tarvittavat luvat ja dokumentit ovat kunnossa ennen loppukatselmuksen

hyväksymistä. Hyväksymällä loppukatselmuksen ilman asianmukaista dokumentaatiota rakennustarkastaja laiminlyö velvollisuutensa ja asettaa riskin sekä ihmisten turvallisuudelle että rakennusprosessin lainmukaisuudelle. Tällainen toiminta voidaan tulkita vakavaksi virkarikokseksi.

Vaatimukset

Pyydän oikeusasiamiestä arvioimaan onko tutkinnanjohtaja [REDACTED] Juuti syyllistynyt virkavelvollisuuden rikkomiseen tai johonkin muuhun rikokseen tai laiminlyöntiin tehdessään kyseisissä tutkintapyyntöissä tutkimattajättämispäätökset.

Naantalissa 25. päivänä huhtikuuta 2024

[REDACTED]

LIITTEET

L1_6.6.2022_Tutkintapyyntö_allekirjoitettu.pdf

L2_19.12.2022_Poliisin tekemä tutkinnan päätös_Naantali.pdf

L3_8.10.2023_Tutkintapyyntöön täydennys_Tuomas Ellilä.pdf

L4_4.1.2024_Poliisin tekemä tutkinnan päätös_rakennustarkastaja Ellilä_Naantali.pdf

L5_TutkinnanPäätös_[REDACTED].pdf

L6_17.10.2022_Naantalın kaupungin vastine tutkintapyyntöön.pdf

L7_21.12.2023_Naantalın kaupungin vastaus poliisille tehtyyn tutkintapyyntöön.pdf